



Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Pacis Westphalicæ Publica

Oder Westphälische Friedens-Handlungen und Geschichte

Worinnen enthalten, was vom Schluß des Jahrs 1647. biß in den Monath Junium des Jahrs 1648. zwischen Jhro Römisch-Kayserlichen Majestät, dann den Beyden Cronen Franckreich und Schweden, ingleichen des Heiligen Römischen Reichs Chur-Fürsten, Fürsten und Ständen, zu Oßnabrück und Münster gehandelt ...

Meiern, Johann Gottfried von

Hannover, 1735

VD18 90103157

N. I. II. § III. Formalia solcher Projecte.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52461](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52461)

1648.
April.

solchen restituiret werden: Nun wären aus der Maynischen Cansley viele Sachen genommen, und nachher Schweden eingeschiffet worden, aber das Schiff wäre gestrandet, und untergangen &c.

Im übrigen war Oxenstierna zufrieden, daß die *Satisfactio militiæ*, der *Articulus Assesurationis* und *Executio-nis*, wie auch alle andere noch unergliche-ne, oder nicht subscribirte Articuli zu-gleich unterschrieben werden sollten. Daß aber ein Blanquet der Ratification des Friedens aus Schweden zur Hand geschaf-

set würde, solches wolte derselbe nicht gut finden, vermeynend, es sey bey solcher wich-tigen Friedens-Sache, und zwischen grossen Potentaten nicht gebräuchlich: Weil aber doch ein jeder Articulus, so bald selbiger ver-glichen sey, nachher Schweden geschickt wür-de, so könte die Ratification indessen wohl einlangen, da man noch zu Münster mit der Cron Frankreich tractire.

Zu mehrerer Bestärkung, des bißhero angeführten dienet die sub N. IV. an-gefügte Relation.

N. I.

Articulus de Juribus Statuum inter Status provisionaliter conventus.

VIII.

N. I.
Der Schinde
Project die
Jura Statu-
um betref-
fend.

Ut autem provisum sit, ne posthac in Statu Politico controversiæ subori-antur, omnes & singuli Electores, Principes & Status Imperii, in antiqua sua libertate, Juribus, prærogativis, privilegiis, vigore hujus Transactionis, ita stabiliti firmitque sunt, ut a nullo unquam sub quocunque prætextu de facto turbari possint vel debeant.

Gaudeant sine contradictione Jure Suffragii in omnibus deliberationi-bus super negotiis Imperii, præsertim ubi Leges ferendæ, vel interpretandæ, bellum decernendum, tributa indicenda, delectus aut hospitaciones militum instituenda, nova munimenta intra Statuum ditiones extruenda nomine publico, veterave firmanda præsidiiis, nec non ubi Pax aut Fœdera faciendæ, aliave ejusmodi negotia peragenda fuerint, nihil horum, aut quidquam si-mile posthac unquam fiat vel admittatur, nisi de Comitiali liberoque omnium Imperii Statuum suffragio & consensu; Cum primis vero Jus faciendi inter se & cum exteris Fœdera, pro sua cujusque conservatione aut securitate, sin-gulis Statibus perpetuo liberum esto.

Ita tamen, ne ejusmodi Fœdera sint contra Imperatorem & Imperium, Pacemque ejus publicam vel hanc imprimis Transactionem, fiantque salvo per omnia juramento, quo quisque Imperatori & Imperio obstrictus est.

Rata etiam & firma sint tam Confraternitatis hereditariæ quam Unionis pacta inter Domum Saxonicam, Brandenburgicam & Hassiacam, eaque a Cæsarea Majestate debita cum reverentia desuper adeunda confirmentur.

Habeantur autem Comitia Imperii intra . . . Menses a dato, postea vero, quoties id publica utilitas aut necessitas postulaverit.

In proximis vero Comitiiis emendentur imprimis anteriorum Conven-tuum defectus, ac tum quoque de electione Romanorum Regum, certa con-stantique Cæsarea Capitulatione concipiendæ, de modo & ordine in decla-rando uno vel altero Statu in bannum Imperii, præter eum, qui alias in Con-stitutionibus Imperii, cum primis Ordinatione Camerae, descriptus est, tenen-do, redintegrandis Circulis, renovanda Matricula, reducendis Statibus exem-

1648.
April.

1648.
April.

exemptis, de Basileæ quoque exemptione, moderatione & remissione Imperii Collectarum, reformatione Politicæ, taxa sportularum in Judicio Camerali, legitimo munere Directorum in Imperii Collegiis, & similibus negotiis, quæ hic expediri nequiverunt, ex communi Statuum consensu agatur & statuatur.

1648.
April.

Tam in universalibus vero quam particularibus Dicitis, Liberis Imperii Civitatibus non minus, quàm cæteris Statibus Imperii, competat Votum Decisivum, iisque rata & intacta maneat Regalia, vectigalia, redditus annui, libertates, privilegia confiscandi, collectandi, & inde dependentia aliæque jura ab Imperatore & Imperio legitime impetrata, vel longo usu obtenta, possessa & exercita, cum omnimoda Jurisdictione intra muros & in territorio: Cassatis & annullatis & in futurum prohibitis iis, quæ per Repressalia Arresta, viarum oclusiones, & alios actus præjudiciales, sive durante bello, quocunque prætextu, in contrarium facta, & propria autoritate huc usque attentata sunt, sive dehinc, nullo præcedente legitimo juris & executionis ordine, fieri attentarive poterunt.

De cætero omnes laudabiles consuetudines & Sacri Romani Imperii Constitutiones & Leges Fundamentales, imposterum religiose serventur, sublatis omnibus, quæ bellicorum temporum injuria irrepperunt, confusio- nibus.

Postarum Magistri in urbibus sint natione Germani, exempti ab oneribus personalibus, subjecti vero realibus: salvis etiam conventionibus & conditionibus, tempore introductarum Postarum, cum Magistratu cujusve loci initis.

De indaganda aliqua ratione & modo æquitati convenienti, qui persecutiones actionum contra debitores ob bellicas calamitates fortunis lapsos, aut nimio usurarum cursu aggravatos, moderate terminari, indeque nascituris majoribus incommodis, etiam tranquillitati publicæ noxiis, obviam iri possit, Cæsarea Majestas curabit exquiri tam Judicii Aulici quam Cameralis vota & consilia, quæ in futuris Comitibus proponi, & in Constitutionem certam redigi possint; Interea tamen temporis in hujusmodi causis ad Judicia cum Summa Imperii, tum singularia Statuum delatis, circumstantiæ a partibus allegatæ ponderentur bene, ac nemo executionibus immoderatis prægravetur.

N. II.

*Project über den Punctum Executionis.*N. II.
Der Stände
Project über
den punctum
Executionis.

Simulatque vero Instrumentum Pacis a Dominis Plenipotentariis & Legatis subscriptum & signatum fuerit, cesset omnes hostilitas, & quæ supra conventa sunt, utrinque e vestigio Executioni mandentur.

Deinde omnes & singuli utriusque partis captivi, sine discrimine sagi vel togæ, eo modo, quo inter Exercituum Duces cum Cæsareæ Majestatis approbatione conventum est, aut etiamnum convenietur, liberi dimittantur.

Omnia utriusque partis militaria præsidia, sive Imperatoris ejusque Sociorum & Fœderatorum, sive Reginæ Regnique Sueciæ & Landgravie Hassiæ eorumque Fœderatorum & Adhærentium nomine imposita fuerint, ex Civitatibus Imperii ac omnibus aliis locis restituendis, sine excep-

Fünffter Theil.

D d d d d 2

ptio

1648.
April.

ptionibus, mora, damno & noxa ullisve præensionibus adversus Magistratus, Cives, incolas, seu provincias pari passu deducantur.

1648.
April.

Loca ipsa, Civitates, Urbes, Oppida, Arces, Castella, Fortalitia, tam quæ per terras Imperatoris, Domusque Austriacæ hæreditarias, quam ceteros Circulos Imperii, ab utraque parte supra dicta occupata & retenta, vel per Armistitii unius vel alterius partis, vel quemcunque alium modum concessa sunt, pristinis & legitimis suis Possessoribus & Dominis, sive Mediatæ sive Immediatæ Imperii Status sint, tam Ecclesiasticis quam Secularibus, comprehensa Libera Imperii Nobilitate, absque mora restituantur, liberæque eorum dispositioni, sive de jure & consuetudine, sive vigore præsentis Transactionis competenti permittantur: non obstantibus ullis donationibus, infeudationibus, Concessionibus aut aliis quibuscunque titulis in priorum Legitimorum Dominorum possessorumve præjudicium acquisitis; cessantibus etiam factis & fœderibus prædictæ restitutioni adversantibus: Salvis tamen iis, quæ in præcedentibus Articulis sive Regiæ Regnoque Sueciæ in Satisfactionem, sive aliter speciatim excepta & disposita sunt, atque hæc restitutio locorum occupatorum, tam a Cæsarea Majestate, quam a Regia Majestate Sueciæ & utriusque Sociis, Fœderatis & Adhærentibus fiat reciproce & bona fide.

Restituantur etiam Archiva & Documenta adhuc exstantia & alio translata, aliaque mobilia, quæ in dictis locis adhuc salva reperiuntur. Sed tormenta bellica, cum suis annexis, reliquoque apparatu bellico ibidem tempore occupationis reperta, vel in aliam postea formam ex materiis ibi repertis transfusa, absque ullis præensionibus ibidem quoque relinquuntur, aut abducta restituantur. Quæ vero post occupationem aliunde eo inuenta, sive in præliis capta, sive ad usum & custodiam eo per occupantes illata fuerint, iisdem quoque secum exportare & avehere liceat.

Teneantur subditi cujusque loci decedentibus necessarios currus, equos & naves, pro omnibus necessariis avehendis ad loca destinata, absque pretio subministrare, quos & restituere debent Præfecti præsidiorum hoc modo discedentium sine dolo & fraude. Liberent vero etiam Statuum subditi se invicem ab hoc onere vecturæ de uno territorio in aliud, donec ad loca destinata pervenerint, nec præsidiorum Præfectis liceat subditos eorumque currus & equos extra Dominorum suorum fines secum trahere.

Reddita sive maritima & limitanea sive mediterranea fuerint, dicta loca ab ulterioribus omnibus, durante hoc bello introductis præidiis perpetuo posthac libera sunt. Si qui Mediatæ munimenta interea extruxerint, vel a præidiariis apud eosdem exstructa sint, volentibus ita & momentibus territorii Dominis aut superioribus, protinus diruantur.

Dum vero hæc omnia fiunt, nullam interim experiantur moram, quæ de universali & particulari Statuum aliorumve restitutione supra transacta sunt: sed statim post hujus Pacificationis conclusionem & Plenipotentiarium ac Legatorum subsignationem executioni mandentur: ita, ut omnes & singuli, sive Status, sive Communitates, sive privati, sive clerici, sive seculares, qui vigore hujus Transactionis ejusdemque Regularum generalium, vel specialis & expressæ dispositionis, ad restituendum, cedendum, dandum, faciendum aut ad aliud quid obstricti sunt, ultro, illico & sine omni tergiversatione, exceptione, aut noxa ea restituere, cedere, dare, facere, & præstare, & sub pœna violatoribus hujus Pacis universalis statuta & determinata, manu & sigillo restituenda se bona fide restituisse & præstanda præstitisse, intra tempus Ratihabitionum extraditioni supra præfinitum docere teneantur.

Habean

1648.
April.

Habeant etiam restituendi optionem, vel propriis viribus, sed sub pœna privationis rei restituendæ, sine tumultu, turbis & excessu, adhibitis quoque Notario & Testibus sese in pristinum statum reponendi, vel eligendi Executores, sive ex Circulis, sive quoscunque voluerint, qui vigore hujus Transactionis teneantur sine omni mora vel excusatione, simulac restituendus specificationem restituendorum vel præstandorum exhibuerit, sum-tibus tergiversantis, restitutionem, sine admissione ullius exceptionis vel moræ, expedire & exequi. Per quos autem, quomodo & quibus copiis satisfieri debeat, ut & de militum exauktionatione seorsim determinabitur.

1648.
April.

N. III.

Di. Osnabr. d. 21. April. A. 1648.
sub. Direct. Altenb.

Project über den Punctum Affecurationis.

Project in
puncto Affe-
curationis.

Pacem hoc modo conclusam promittunt Cæsarei & Regii Ordinumque Imperii Legati & Plenipotentarii, respective ab Imperatore & Regina Sueciæ Sacrique Imperii Romani Electoribus, Principibus & Statibus ad formam hic mutuo placitam rati habitum iri, seseque infallibiliter præstituros, ut solennia Rati habitum Instrumenta intra spatium sex septimanarum a die subscriptionis computandarum, hic Osnabrugis præsententur & reciproce riteque commutentur.

Pro majori etiam horum omnium & singulorum Pactorum firmitudine & securitate, sit hæc Transactio perpetua lex & pragmatica Imperii sanctio, *proximo Imperii Recessui inferenda*, & imposterum æque ac aliæ Leges & Constitutiones Fundamentales Imperii, nominatim ipsimet Capitulationi Cæsareæ *corroboranda* (inferenda) obligans non minus absentes quam præ-sentes, Ecclesiasticos æque ac Politicos, sive Status Imperii sint, sive non, eaque tam Cæsareis Procerumque Consiliariis, quam Tribunalium omnium Judicibus & Assessoris, tanquam Regula, quam perpetuo sequantur, præscripta.

Contra hanc Transactionem ullumve ejus articulum & clausulam nulla Jura Canonica, vel Civilia, communia vel specialia, Conciliorum & *cum-primis Constantiensis & Tridentini* Decreta, Privilegia, Indulta, Edicta, Commissiones, Inhibitiones, Mandata, Decreta, Rescripta, Litispendentiæ, quocunque tempore lata Sententiæ, res Judicata, Capitulationes Cæsareæ & aliæ Religiosorum Ordinum Regulæ aut exemptiones, sive præteriti, sive futuri temporis *factæ* Protestationes, Contradictiones, Appellationes, Investituræ &c. Transactiones, Juramenta, Renunciationes, Pacta seu dedita, seu alia, multo minus Edictum Anni 1629. vel Transactio Pragensis cum suis appendicibus, aut Concordata cum Pontificibus, aut Interimistica Anni 1548. nec ulla alia statuta sive Politica sive Ecclesiastica Decreta, dispensationes, absolutiones, vel ullæ aliæ quocunque nomine & prætextu excogitari poterint, exceptiones unquam allegentur, audiantur, aut admittantur, nec usquam contra hanc Transactionem in Petitorio, aut Possessorio, seu Inhibitorio aut alii Processus vel Commissiones unquam decernantur.

Qui vero huic Transactioni vel Paci Publicæ consilio vel ope contraverit, vel executioni aut restitutioni repugnaverit, *vel etiam facta restituti-*

DDDD 3 *ne*

* Was Cursiv in dieser Deplage gedruckt ist, betrifft die Correcturen vom 11. Junii 1648.

1648. *ne sine legitima causa cognitione & ordinaria Juris executione restitutum de novo gravare tentaverit, sive Clericus sive Laicus fuerit, tam ratione personarum, quam rerum poenam fractæ pacis ipso jure & facto incurrat, contraque eum ad nudam instantiam lēsi, sine strepitu Judicii restitutio & præstatio, sub pœna violatoribus pacis publicæ præscripta, sumptibus lædentis, cum pleno effectu decernatur & demandetur.*

1648.
April.

Pax vero conclusa nihilominus in suo robore permaneat, teneanturque omnes hujus Transactionis consortes, Imperator non minus, quam Regina & Regnum Sueciæ, Imperiique Status, universas & singulas hujus Pacis leges contra quemcunque sine Religionis distinctione tueri & protegere, & si quid eorum a quocunque violari contigerit, læsus lædentem imprimis quidem a via facti dehortetur, causa ipsa vel amicabili compositioni vel juris disceptationi submissa. Veruntamen si neutro horum modorum intra spatium trium annorum terminetur controversia, teneantur omnes & singuli dicti Comprotektores, junctis cum parte læsa consiliis viribusque, arma sumere ad repellendam injuriam, a passo moniti, quod nec amicitia nec Juris via locum invenerit. Salva tamen de cætero non minus Cæsareæ Majestati per Imperium & sua Regna, terrasque hæreditarias, quam Regiæ Majestati Sueciæ, per ejus Regnum & Provincias, nec non Electoribus, Principibus & Statibus Imperii Romani per suos Principatus, Provincias & Territoria, Jurisdictione Justitiæque juxta cujusque Status Leges & Constitutiones competenti administratione.

Et nulli omnino Statuum Imperii liceat jus suum vi vel armis persequi, sed si quid controversiæ sive jam exortum sit, sive posthac incidit, unusquisque jure experiatur, secus faciens reus sit Fractæ Pacis. Quæ vero Judicis Sententia definita fuerint, sine discrimine Statuum executioni mandentur, prout Imperii Leges de exequendis Sententiis constituunt. Ut etiam Pax publica tanto melius conservari possit, reintegrentur Circuli, & statim, ac undecunque turbarum vel motuum aliqua initia apparent, unusquisque Imperii Circulus obstrictus sit, sine ulla exceptione, nec obstante ullo juramento, sineque omni Religionis distinctione, Pacem publicam tueri, & læso succurrere. Idque nullus impediatur respectus, nulla subjectio, nullaque fœdera.

Quoties autem milites quavis occasione, aut quocunque tempore per aliorum territoria aut fines aliquis ducere velit, transitus hujusmodi instituantur ejus, ad quem transientes milites pertinent, sumptu, atque adeo, sine maleficio, damno & noxa eorum, quorum per territoria ducuntur, ac denique omnino observentur, quæ de conservatione Pacis Publicæ Imperii Constitutiones decernunt & ordinant.

Hac pacificatione comprehendantur ex parte Imperatoris &c. &c.

In quorum omnium & singulorum fidem majusque robur, tam Cæsarei quam Regii ut & Electorum, Principum ac Statuum Imperii Plenipotentiarum & Legati præsens Pacis Instrumentum manibus, sigillisque propriis muni-verunt & firmarunt. Osnabrugis in Westphalia die Mense
Anno Domini

N. IV.

Relation, d. d. Osnabrug den 27. April. 1648.

Wiewol die Hrn. Kayserl. Plenipotentiarum sich hefftig bemühet, vermittelst der Herren
ren